

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 14. marts 2024

Sag BS-49623/2023-HJR

Dansk Forfatterforening som mandatar for

A

(advokat Kurt Helles Bardeleben, beskikket)

mod

Rigspolitiet

og

Rigsarkivet

(advokat Sune Fugleholm for begge)

I tidligere instans er truffet afgørelse af Østre Landsrets 7. afdeling den 6. september 2023 (BS-2833/2020-OLR).

Dommerne, Oliver Talevski, Kristian Korfits Nielsen og Rikke Foersom, har deltaget i denne afgørelse.

Påstande mv.

Appellanten, Dansk Forfatterforening som mandatar for A, har under anken af Østre Landsrets dom af 6. september 2023 (BS-2833/2020-OLR) nedlagt påstand om, at Højesteret som en del af ankesagen skal tage stilling til, om salæret, som fastsat af landsretten til advokat Gitte Løvgren Larsen, der var beskikket under fri proces, skal forhøjes, jf. påstand 12 i ankestævningen.

Rigspolitiet og Rigsarkivet har ikke haft bemærkninger til, om spørgsmålet om forhøjelse af salæret til den beskikkede advokat for landsretten (påstand 12) kan tages under pådømmelse som en del af ankesagen for Højesteret.

Sagsfremstilling

Dansk Forfatterforening som mandatar for A anlagde den 30. september 2019 en sag mod Rigspolitiet og Rigsarkivet ved Københavns Byret. Sagen angår bl.a., om A har krav på at få udleveret eller destrueret hele eller dele af en kopi af hans dagbog, som er i myndighedernes besiddelse. Sagen blev den 21. januar 2020 henvist til behandling ved Østre Landsret.

Ved landsrettens dom af 6. september 2023 blev Rigspolitiet og Rigsarkivet frifundet.

Advokat Gitte Løvgren Larsen var i landsretten beskikket som advokat for A, der var meddelt fri proces.

Efter anmodning fastsatte landsretten den 20. juni 2022 et acontosalær til advokat Gitte Løvgren Larsen på 200.000 kr. + moms.

Den 6. september 2023 traf landsretten i forbindelse med domsafsigelsen afgørelse om det endelige salær til advokat Gitte Løvgren Larsen. Landsretten fastsatte det endelige salær til 1.000.000 kr. + moms og sluttede herefter sagen.

I ankestævningen af 4. oktober 2023 nedlagde Dansk Forfatterforening som mandatar for A 12 påstande, herunder påstand 12 om forhøjelse af salæret til den beskikkede advokat for landsretten.

Efter indgivelse af supplerende ankestævning af 30. oktober 2023 og ankesvarskrift af 13. november 2023 blev sagens videre behandling i Højesteret drøftet på et forberedende retsmøde den 16. november 2023, hvor spørgsmålet, om påstand 12 kan tages under pådømmelse som en del af ankesagen, blev optaget til afgørelse i Ankeudvalget.

Retsgrundlag

Om fastsættelse af salær til en beskikket advokat fremgår af retsplejelovens § 334 bl.a.:

”§ 334. Beskikkelse af advokat meddeles af rettens præsident. Beskikkelsen omfatter også retshandlinger ved anden ret.

Stk. 2. Der tilkommer den beskikkede advokat et passende salær samt godtgørelse for udlæg, herunder rejseudgifter, som advokaten med føje har haft i forbindelse med hvervet, jf. dog § 333, stk. 1, 2. pkt.

...

Stk. 4. Salær og godtgørelse fastsættes af den ret, der har foretaget beskikkelsen. Hvis der er fastsat takster efter stk. 7, fastsættes salæret på baggrund af disse. Fastsættelsen af salær og godtgørelse sker ved særskilt beslutning samtidig med sagens eller retshandlingens afslutning.”

Retsplejelovens § 368, stk. 3 og stk. 7, har følgende ordlyd:

”Stk. 3. Domme, der er afsagt af en landsret som 1. instans, kan af parterne ankes til Højesteret, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov.

...

Stk. 7. Anken kan omfatte afgørelser, der er truffet under sagen, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov.”

Bestemmelsen i § 368, stk. 7, blev indført som § 368, stk. 2, ved lov nr. 260 af 8. juni 1979. I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen (Folketingstidende 1978-79, tillæg A, lovforslag nr. L 89, sp. 1621) henvises til bemærkningerne til §§ 371-373 i Retsplejerådets betænkning nr. 698/1973 om behandling af borgerlige sager. I denne betænkning fremgår om § 371 bl.a.:

”Efter stk. 2 kan anken, medmindre andet er bestemt, omfatte alle afgørelser, der er truffet under sagen. Reglen svarer bortset fra sproglige ændringer til bestemmelserne i den gældende lovs § 394, stk. 1, sidste pkt., og § 435, stk. 1, 2. pkt.”

§ 394, stk. 1, og § 435, stk. 1, i retsplejeloven af 1916, lov nr. 90 af 11. april 1916, havde følgende ordlyd:

”§ 394. Domme, afsagte i første Instans af en Landsret, kan, med den i § 229 indeholdte Undtagelse, overensstemmende med nedenstaaende Regler af Parterne paaankes til Højesteret. I Forbindelse med Dommen kan Anken omfatte den forudgaaende Behandling og de under denne faldne Afgørelser, for saa vidt Anke ikke særlig er udelukket.

...

§ 435. Domme, afsagte af en Underret, herunder ogsaa Domme, afsagte i Henhold til §§ 340-342, kan med den i § 229 nævnte Undtagelse overensstemmende med nedenstaaende Regler af Parterne indankes for den Landsret, i hvis Kreds Underretten ligger. I Forbindelse med Dommen kan Anken omfatte den forudgaaende Behandling og de under denne faldne Afgørelser, for saa vidt Anke ikke særlig er udelukket. De i §§ 394, 2det Stykke, 395 og 396 givne Regler finder tilsvarende Anvendelse paa Underretssager.”

Retsplejelovens § 390, stk. 1, har følgende ordlyd:

”§ 390. Efter at der er afsagt dom i en sag, kan afgørelser, der er truffet under sagen, ikke kæres af en part, og retten kan ophæve en allerede iværksat kære, såfremt det spørgsmål, afgørelsen angår, kan inddrages under en senere anke af sagen.”

Bestemmelsen i § 390 blev indført ved lov nr. 260 af 8. juni 1979. I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen (Folketingstidende 1978-79, tillæg A, lovforslag nr. L 89, sp. 1624) henvises til bemærkningerne til §§ 389-393 i Retsplejerådets betænkning nr. 698/1973 om behandling af borgerlige sager. I denne betænkning fremgår om § 392 bl.a.:

”Gældende bestemmelse § 417.

Bestemmelsen regulerer forholdet mellem anke og kære med hensyn til kendelser og beslutninger, der er truffet under sagen.

Efter den gældende bestemmelse i § 417, stk. 1, 1. pkt., kan kendelser og beslutninger, der kan ankes i forbindelse med dommen i den sag, under hvilken de er afsagt, ikke kæres. Efter praksis afvises et kæremål angående en af de nævnte afgørelser, der er iværksat inden dommens afsigelse, såfremt kæremålet ikke er behandlet ved den overordnede ret inden afsigelse af dommen, medmindre den kærende stadig har interesse i kæremålet, jfr. Victor Hansen, Retsplejen ved Højesteret side 40 note 3. Baggrunden for disse regler er, at det normalt ikke har nogen mening at omgøre en afgørelse, der er truffet under sagen, f.eks. om adgang til bevisførelse, når dommen er faldet. Dommen kan jo ikke ændres eller ophæves under kæremålet.

I overensstemmelse med det anførte bestemmes i forslaget § 392, at efter at der er afsagt dom i en sag, kan afgørelser, der er truffet under sagen, ikke kæres af en part, og retten kan ophæve en allerede iværksat kære, såfremt det spørgsmål, afgørelsen angår, kan inddrages under en senere anke af sagen.”

Vedrørende kære af landsrettens kendelser og beslutninger fremgår af retsplejelovens § 392 bl.a.:

”§ 392. Kendelser og beslutninger, der afsiges af en landsret efter reglerne i § 253 i en sag, der behandles af retten som 1. instans, kan kæres til Højesteret, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes eller Procesbevillingsnævnet har tilladt, at afgørelsen indbringes særskilt. Sådan tilladelse kan gives, hvis der foreligger særlige grunde, jf. § 253, stk. 4.

...

Stk. 3. I andre tilfælde kan landsrettens kendelser og beslutninger kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan gives, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Hvis kendelsen eller beslutningen er afsagt efter reglerne i § 253, skal der desuden foreligge særlige grunde, jf. § 253, stk. 4.

Stk. 4. Ansøgning om kæretilladelse efter stk. 1 og 3 skal indgives til Procesbevillingsnævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse efter stk. 3, 1. og 2. pkt., hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.”

Parternes synspunkter

Dansk Forfatterforening som mandatar for A har vedrørende påstand 12 anført navnlig, at det fremgår af retsplejelovens § 368, stk. 7, at en anke kan omfatte afgørelser, der er truffet under sagen, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov. § 368 omhandler både anke til landsret og til Højesteret, jf. bl.a. § 368, stk. 3, og bestemmelsen i § 368, stk. 7, må derfor forudsætningsvis omfatte anke af domme afsagt af en landsret i 1. instans. Til sammenligning henvises til UfR 2022.3249 H om inddragelse af landsrettens omkostningsafgørelse under en delvis anke iværksat af modparten.

Landsrettens fastsættelse af salær til advokat Gitte Løvgren Larsen er en afgørelse truffet under sagen, og afgørelsen kan derfor som udgangspunkt omfattes af anken, medmindre andet er bestemt, hvilket ikke er tilfældet. Afgørelser om salær til en beskikket advokat efter reglerne om fri proces er ikke omfattet af specielle appelregler eller afskåret fra appel. Særskilt kære af afgørelser om salær vil dog forudsætte Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. § 392, stk. 3.

Der er ikke hjemmel til at afskære påstand 12 med henvisning til, at landsrettens afgørelse om salær skulle have været kæret særskilt.

Højesterets begrundelse og resultat

Efter retsplejelovens § 368, stk. 7, kan anken omfatte afgørelser, der er truffet under sagen, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 368, stk. 7 (tidligere § 368, stk. 2), at bestemmelsen svarer til § 394, stk. 1, og § 435, stk. 1, i retsplejeloven af 1916, hvoraf det følger, at anken af en dom kan omfatte den forudgående behandling og de afgørelser, der er truffet under den forudgående behandling, for så vidt anke ikke særlig er udelukket.

Salær til en beskikket advokat fastsættes af den ret, der har foretaget beskikkelsen, ved en særskilt beslutning samtidig med sagens afslutning, jf. retsplejelovens § 334, stk. 4.

Landsrettens beslutning om det endelige salær til den beskikkede advokat er i overensstemmelse med retsplejelovens § 334, stk. 4, truffet i retsbog af 6. september 2023 i forbindelse med domsafsigelsen og samtidig med sagens afslutning.

Højesteret finder, at der ikke er tale om en afgørelse, der er truffet under sagen, og at afgørelsen ikke kan anses for omfattet af anken i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 7.

Spørgsmålet om forhøjelse af salæret til den beskikkede advokat for landsretten kan herefter ikke tages under pådømmelse som en del af ankesagen. Højesteret afviser derfor påstand 12 i ankestævningen.

THI BESTEMMES:

Påstand 12 i ankestævningen om forhøjelse af salæret til den beskikkede advokat for landsretten afvises.